AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 3.10.2006
COM(2006) 568 végleges

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a vízummentesség területén a viszonosság nélküli helyzeteknek egyes harmadik országok általi fenntartásáról

a viszonossági mechanizmus tekintetében a 851/2005/EK rendelet által módosított, a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló 539/2001/EK tanácsi rendelet 1. cikke (5) bekezdésének megfelelően

TARTALOMJEGYZÉK

I. Bevezetés 3

II. A viszonosságról szóló első bizottsági jelentés óta elért eredmények 4

1. A jövőben teljes viszonosság áll fenn: 4

1.1. Uruguay : 4

1.2. Costa Rica 4

2. A viszonosság elérése folyamatban van: 5

2.1. Brazília 5

2.2. Malajzia 5

3. A viszonosság nélküliséggel kapcsolatos problémák rendezését jelezték, de az még nem konkretizálódott 6

3.1. Paraguay 6

3.2. Szingapúr 7

3.3. Brunei 7

4. A 2006. január 10-i jelentés óta a viszonosság elérése tekintetében előrelépés történt. 8

4.1. Kanada 8

4.2. Ausztrália 10

5. A 2006. január 10-i jelentés óta a viszonosság elérése tekintetében előrelépés nem történt 13

5.1. Amerikai Egyesült Államok 13

III. Következtetések 15

I. BEVEZETÉS

A 2001. március 15-i 539/2001/EK tanácsi rendelet, amely felsorolja a tagállamok külső határainak átlépésekor vízumkötelezettség alá eső (a rendelet I. melléklete; a továbbiakban: negatív lista), illetve az e kötelezettség alól mentes (a rendelet II. melléklete; a továbbiakban: pozitív lista)[1] harmadik országbeli állampolgárok országait, az EU területére vonatkozó közös vízumpolitikájának középpontjában áll. E rendeletet jelentősen módosította az új viszonossági mechanizmust bevezető, 2005. június 2-i 851/2005/EK rendelet. Ez utóbbinak célja, hogy a megfelelő intézkedések segítségével viszonosságot érjen el olyan harmadik országok vonatkozásában, amelyek a 90 napnál rövidebb tartózkodás esetén továbbra is vízumkötelezettségnek vetik alá az EU egyes tagállamainak állampolgárait, míg a Közösség e harmadik országok állampolgárait nem veti alá ilyen vízumkötelezettségnek. A 851/2005/EK rendelet rendelkezik annak lehetőségéről, hogy ideiglenes jelleggel vízumkötelezettséget vezessenek be ezen országokkal szemben. Ezen kívül egy, a Tanács és a Bizottság által a 851/2005/EK rendelet[2] elfogadásakor tett együttes nyilatkozat megemlíti annak lehetőségét, hogy más ideiglenes intézkedésekhez folyamodjanak, különösen politikai, gazdasági és kereskedelmi területen.

A 851/2005/EK rendelet alkalmazásában, és a viszonosság nélküli helyzetekről a tagállamok által küldött értesítés következményeként, a Bizottság 2006. január 10-én jelentést továbbított a Tanácshoz a vízummentesség területén egyes harmadik országokkal szembeni viszonosságról[3]. Ez a jelentés bemutatta a pozitív listán szereplő, a tagállamok állampolgáraival szemben vízumkötelezettséget fenntartó harmadik országoknál a Bizottság által tett lépéseket, és leltárt készített az elért eredményekről. Figyelembe véve a bekövetkezett előrelépéseket, a Bizottság következtetésként úgy vélte, hogy jelenleg nem szükséges a jelentést a vízumkötelezettség ideiglenes visszaállítására, vagy a Tanács és Bizottság együttes nyilatkozatában is előírt intézkedésre vonatkozó javaslattal kiegészíteni. Mindazonáltal, a benyújtandó második jelentést szem előtt tartva, a Bizottság bejelentette, hogy meg fog győződni arról, hogy egyes harmadik országok által bejelentett megoldások konkretizálódtak-e, és hogy a más harmadik országokkal folytatott párbeszéd közelebb vitt-e a vízummentesség területén a viszonosság perspektívájához.

A 2006. február 21-i következtetéseiben a Tanács magáévá tette a Bizottság elemzését, és különösen arra biztatta a Bizottságot, hogy fokozza erőfeszítéseit az Amerikai Egyesült Államokkal, Kanadával és Ausztráliával kapcsolatban, és kövesse nyomon a más érintett harmadik országok tekintetében elért előrelépést.

Ez az 539/2005/EK rendelet 1. cikkének a 851/2005/EK rendelet 1. cikkéből következő megfogalmazásában vett (5) bekezdése értelmében az Európai Parlamentnél és a Tanácsnál előterjesztett jelentés mérleget készít a Bizottság azon lépéseiről, amelyeket a február 21-i tanácsi következtetések elfogadása óta tett olyan, a pozitív listán szereplő harmadik országoknál, amelyek vízumkötelezettséget tartanak fenn a tagállamok állampolgáraival szemben.

---

1 HL L 81., 2001.3.21., 1. o.
2 HL C 172., 2005.7.12., 1. o.
3 COM(2006) 3 végleges.

II. A VISZONOSSÁGRÓL SZÓLÓ ELSŐ BIZOTTSÁGI JELENTÉS ÓTA ELÉRT EREDMÉNYEK

A 2006. január 10-i bizottsági jelentést az azt követő napokban szóbeli jegyzék útján továbbították több érintett harmadik ország hatóságaihoz.

Mivel a Tanács 2006. február 21-én kezességet vállalt a bizottsági jelentés következtetésében fenntartott megközelítésért, a Bizottság így újra aktívan folytathatta lépéseit és munkáját a viszonosság elérése céljából.

A Bizottság, szoros együttműködésben a tagállamokkal, intenzív párbeszédet folytatott az érintett harmadik országok hatóságaival. Még közelebbről Ausztráliát, Kanadát és az Amerikai Egyesült Államokat illetően a Bizottság szolgálatai 2006. március 23-án technikai ülést hívtak össze az érintett tagállamok képviselőivel, hogy mérlegeljék a tagállamok által az e három harmadik országgal folytatott párbeszédet, és e párbeszéd eredményeit. Ez az ülés illeszkedett a magas szintű kapcsolatok azon perspektívájába, amelyet a Bizottságnak az azt követő hetekben e három ország hatóságaival szemben képviselnie kellett.

1. A jövőben teljes viszonosság áll fenn:

1.1. Uruguay :

Az uruguayi hatóságokkal folytatott kapcsolatok eredményei:

Az észt hatóságok 2006. január 16-án tájékoztatták a Bizottságot, hogy Uruguay megszüntette az észt állampolgárokkal szembeni, legfeljebb 3 hónapos tartózkodásra vonatkozó vízumkötelezettséget.

Értékelés:

A vízummentesség területén jelenleg teljes viszonosság áll fenn valamennyi tagállammal szemben.

1.2. Costa Rica

A viszonosság elérése céljából tett lépések:

A Bizottság felhívta a Costa Rica-i hatóságok figyelmét e kérdésre az izlandi állampolgárok esetében és azok azt válaszolták, hogy Izland hamarosan azonos státuszt fog élvezni. Az „általános rendelkezések” ilyen értelmű módosítását bejelentették.

A Bizottság 2006. június 15-i szóbeli jegyzékére válaszolva, Costa Rica hatóságai a 2006. július 20-i jegyzékben megerősítették, hogy a jövőben biztosított a viszonosság, beleértve Izlandot is.

Értékelés:

A vízummentesség területén jelenleg teljes viszonosság áll fenn valamennyi tagállammal, és a schengeni társult országokkal szemben.

2. A viszonosság elérése folyamatban van:

2.1. Brazília

Az aktuális helyzet:

A következő államok állampolgáraival szemben tartanak fenn vízumkötelezettséget: Ausztria, Ciprus, Észtország, Lettország, Litvánia és Málta.

A Cseh Köztársaság tájékoztatta a Tanácsot és a Bizottságot, hogy a Brazíliával 2004. április 29-én a vízumkötelezettség megszüntetése tárgyában kötött megállapodása 2005. október 3-án hatályba lépett.

A viszonosság elérése céljából tett lépések:

A brazil hatóságok már formálisan kifejezték és megerősítették arra vonatkozó politikai szándékukat, hogy mentesítsék a vízumkötelezettség alól azon tagállamok állampolgárait, akik ilyen kötelezettség alatt állnak, és 2005-ben az Európai Közösséggel kötendő ilyen értelmű megállapodás-tervezetet továbbítottak a Bizottsághoz a fent említett tagállamok állampolgárait érintő vízumkötelezettség megszüntetése tárgyában.

Első jelentésében a Bizottság hangsúlyozta, hogy a vízumkötelezettség és a vízummentesség tekintetében fennálló kizárólagos közösségi hatáskör kizárja olyan mentességi megállapodás megkötését az Európai Közösség és Brazília között, amelyet csak a tagállamok korlátozott számára lehetne alkalmazni.

A bizottsági jelentésről szóló 2006. február 21-i következtetéseiben a Tanács örömmel fogadta a Brazília által tett politikai kötelezettségvállalást, és felhívta a Bizottságot, hogy a lehető legrövidebb időn belül nyújtson be hozzá az Európai Közösség és Brazília közötti vízummentességi megállapodás megkötésére irányuló tárgyalások megkezdését célzó ajánlást. Ezen ajánlásnak a bizottsági szolgálatok általi előkészítése folyamatban van. Első esetben lesz szó a Közösség és egy harmadik ország közötti kétoldalú vízummentességi megállapodás megtárgyalásáról.

Értékelés:

A brazil hatóságok újra megerősítették a teljes viszonosság biztosítására irányuló kötelezettségvállalásukat a vízumok területén. Mihelyt a közösségi jogrendszerből eredő összetett helyzettel kapcsolatos nehézségek elhárultak, különösen a vízummentesség alapján engedélyezett rövid tartózkodás tartamát érintően, a Bizottság a Tanács elé terjeszti a fent említett ajánlást a Brazíliával folytatandó tárgyalások megkezdése céljából.

2.2. Malajzia

Az aktuális helyzet: 30 napnál rövidebb tartózkodásra korlátozott vízummentesség Ciprus, Észtország, Görögország, Lettország, Litvánia, Portugália és Szlovénia állampolgárai tekintetében.

A viszonosság elérése céljából tett lépések:

A Bizottsághoz címzett 2006. február 6-i levelében Malajzia Európai Unió melletti képviselete megerősítette a malajziai hatóságoknak a fennálló viszonossági problémák rendezésével kapcsolatos szándékát.

Mivel e tárgyban később nem kapott semmilyen hivatalos közleményt, a Bizottság a 2006. június 1-jei szóbeli jegyzékben emlékeztette Malajzia hatóságait az érintett tagállamokkal szembeni viszonosság nélküli helyzettel kapcsolatos problémák fennállására és, szem előtt tartva a 2006 júliusában előterjesztendő második jelentést, felhívta őket a helyzet aktuális állapotának ismertetésére.

2006. augusztus 24-én kelt levelükben a malajziai hatóságok tájékoztatták a Bizottságot arról, hogy elkötelezték magukat, hogy visszaállítják a 3 hónapos vízummentes tartózkodást az összes tagállam állampolgárai számára. Ez két szakaszban történik majd. Az első szakasz már végrehajtás alatt van, mivel jelenleg megteszik az összes szükséges adminisztratív intézkedést, hogy 3 hónapos vízummentes tartózkodást biztosítsanak Görögország, Portugália, Ciprus, Lettország és Málta állampolgárainak. Mindamellett megmarad az egy hónapos vízummentes tartózkodás Észtország, Litvánia és Szlovénia állampolgárai számára. A malajziai hatóságok azt állítják levelükben, hogy ezek a tagállamok nem biztosítanak a malajziai állampolgároknak vízummentes tartózkodást vagy csupán két hétre korlátozva biztosítják a vízummentes tartózkodást. Arról tájékoztatnak, hogy a 3 hónapos vízummentes tartózkodás visszaállítása akkor történik meg, amikor ezek a tagállamok három hónapos vízummentes tartózkodást vezetnek be a malajziai állampolgárok számára.

Értékelés:

A Bizottság üdvözli az előrelépést Malajzia esetében, hogy visszaállítja a viszonosságot vízumkérdésben az összes tagállam számára érvényes 3 hónapos vízummentes tartózkodás megadásával. Különösen azokat az adminisztratív intézkedéseket üdvözli, amelyek célja, hogy visszaállítsa a viszonosságot a vízumkérdésben Görögország, Portugália, Ciprus, Lettország és Málta állampolgárai számára. A Bizottság megvizsgálja továbbá az Észtországra, Litvániára és Szlovéniára vonatkozó állításokat. E jelentés tervezetének elkészítéséig a három tagállam közül már kettő megerősítette a Bizottságnak, hogy az állítások nem megalapozottak, mivel valójában biztosítják a malajziai állampolgárok számára a 3 hónapos vízummentes tartózkodást.

A Bizottság továbbra is vizsgálja a malajziai állításokat és minden megfelelő lépést megtesz, hogy megmagyarázza a malajziai hatóságoknak az aktuális helyzetet e három tagállam vonatkozásában, és hogy a lehető leghamarabb visszaállítsák a 3 hónapos vízummentes tartózkodást ezen tagállamok számára is.

3. A viszonosság nélküliséggel kapcsolatos problémák rendezését jelezték, de az még nem konkretizálódott

3.1. Paraguay

Az aktuális helyzet:

A következő államok állampolgáraival szemben tartanak fenn vízumkötelezettséget: Izland

A viszonosság elérése céljából tett lépések:

A paraguayi hatóságok a Bizottság tudomására hozták, hogy a fennálló problémát a végrehajtó hatalom rendelete útján rendezik.

Mivel e rendelet aláírásáról nem kapott hivatalos megerősítést, a Bizottság a 2006. június 5-i szóbeli jegyzékben hivatalosan emlékeztette Paraguay hatóságait a viszonosság nélküli helyzet fennállására az izlandi állampolgárokat érintően.

Értékelés:

Ellenőrizni kell a bejelentett intézkedés megvalósítását. Meg kellene vizsgálni a teljes viszonosság biztosításának legmegfelelőbb módját[4].

3.2. Szingapúr

Az aktuális helyzet: 30 napra korlátozott vízummentesség, a tartózkodásnak a helyszínen két 30 napos időtartammal történő meghosszabbításának lehetősége mellett.

A 2005 decemberében rendelkezésre álló információk alapján készített 2006. január 10-i jelentésében a Bizottság kedvezően ítélte meg a Szingapúrra alkalmazandó rendszert (beutazás 30 napos vízummentességgel; két 30 napos hosszabbítás egyszerű eljárás útján), figyelembe véve különösen a vízumkötelezettség alól mentesített valamennyi állampolgár közötti egyenlő bánásmódot, a vízum nélküli tartózkodás meghosszabbítására szolgáló eljárásának egyszerűségét, és az ország nagyságát. A Bizottság mindazonáltal később három kiegészítő tényezőről szerzett tudomást: az amerikai és ausztrál állampolgárokra 90 napig terjedő tartózkodásra jogosító vízummentességi rendszer vonatkozik; a vízummentességgel történő beutazás tartama a Szingapúrba érkezéshez használt közlekedési eszköztől függ; a tartózkodás helyszínen történő meghosszabbítása több gyakorlati problémát is felvet.

A viszonosság elérése céljából tett lépések:

A 2006. július 2-i szóbeli jegyzékben a Bizottság felhívta Szingapúr hatóságainak a figyelmét a fent említett új tényezőkre és, szem előtt tartva a 2006 júliusában előterjesztendő második jelentést, felhívta őket a helyzet aktuális állapotának ismertetésére.

Értékelés:

A 2006. január 10-i jelentésben foglalt pozitív értékelést újra megkérdőjelezik a Bizottság által később szerzett információk. Az a tény, hogy két harmadik ország állampolgárai 90 napos vízummentességben részesülnek, különösen fontos tényező az Unió polgárainak adott vízummentesség rendszerével kapcsolatban végzendő értékelést illetően.

Végleges értékelést csak a szingapúri hatóságok által szolgáltatandó információk elemzését követően lehet végezni.

3.3. Brunei

Az aktuális helyzet:

---

[4] A Bizottság 2006. szeptember 27-én megkapta a 2006. augusztus 21-i 8065-ös számú elnöki rendelet egy példányát, amely vízummentességet biztosít az izlandi állampolgároknak 90 napos tartózkodás esetén. Tekintve a közlemény kézhezvételének időpontját, technikai okokból nem volt még lehetőség rá, hogy a jelentést ennek megfelelően módosítsák.

A következő államok állampolgáraival szemben tartanak fenn vízumkötelezettséget: Észtország, Finnország, Izland, Lettország, Litvánia, Málta, Portugália és Cseh Köztársaság.

Tartózkodás 14 napra korlátozott vízummentességgel a következő államok állampolgárai tekintetében: Belgium, Ciprus, Dánia, Spanyolország, Franciaország, Magyarország, Olaszország, Luxemburg, Norvégia, Lengyelország, Szlovákia, Szlovénia, Svédország.

Tartózkodás 30 napra korlátozott vízummentességgel a következő államok állampolgárai tekintetében: Németország, Ausztria, Görögország és Hollandia.

Az első bizottsági jelentés kijelentette többek között, hogy „jóllehet a 90 napnál rövidebb, vízum nélküli tartózkodásnak a tagállamok állampolgárai számára adott lehetősége (azonos időtartam valamennyi tagállam állampolgárának) nem hasonlítható a teljes viszonosság biztosításához, Brunei az EU valamennyi állampolgárára ugyanolyan kedvező feltételek alkalmazását javasolta, mint amelyeket a legközelebbi ázsiai partnereire alkalmaz. A tagállamok közötti egyenlő bánásmód így biztosított”.

A viszonosság elérése céljából tett lépések:

Kapcsolatfelvételre került sor technikai szinten. A Bizottságot tájékoztatták, hogy felhívták a minisztériumi szintű brunei hatóságok figyelmét a problémakörre, és lehetségesnek vélték a probléma megoldását.

Mivel nem kapott hivatalos megerősítést a viszonosság irányába mutató intézkedések meghozatalának szándékáról, a Bizottság a 2006. június 1-jei szóbeli jegyzékben hivatalosan emlékeztette a brunei hatóságokat a fent említett viszonosság nélküli helyzet fennállására. A 2006. június 6-i szóbeli jegyzékben Brunei hatóságai a határidő 3 héttel történő meghosszabbítását kérték az e tárgyban kifejtett álláspontjuk továbbítására. Egy 2006. július 10-i új szóbeli jegyzékben Brunei hatóságai pontosították, hogy a brunei kormány elvileg egyetért azzal, hogy valamennyi tagállam állampolgára számára vízummentességet adjon a 30 napig terjedő tartózkodásokhoz, és további három hetet kér, hogy e mentesség hatályba lépésének időpontját közölje a Bizottsággal.

Értékelés:

A brunei hatóságok utolsó szóbeli jegyzékének ismeretében, a valamennyi tagállam állampolgárai közötti egyenlő bánásmódot biztosító megoldás közelinek tűnik. Végleges értékelést csak akkor lehet végezni, ha a brunei hatóságok konkretizálták szándékukat.

4. A 2006. január 10-i jelentés óta a viszonosság elérése tekintetében előrelépés történt.

4.1. Kanada

Az aktuális helyzet:

A következő államok állampolgáraival szemben tartanak fenn vízumkötelezettséget: Cseh Köztársaság, Észtország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Lengyelország és Szlovákia.

Első jelentésében a Bizottság jelezte, hogy Kanada egy párbeszéd során elkötelezte magát abból a célból, hogy viszonos vízummentességi rendszert hozzon létre, de valódi előrelépés nem történt. A Bizottság hangsúlyozta, hogy e megkezdett párbeszédnek folytatódnia kell, de

nagyobb mértékben összpontosítva az elérendő eredményekre. Kifejezte azt az óhaját, hogy létrejöjjön egy olyan, világos hivatkozási pontokról rendelkező, átlátható eljárás, amely lehetővé teszi a vízumkötelezettség megszüntetésének elérését valamennyi tagállam állampolgára tekintetében.

A viszonosság elérése céljából tett lépések:

Ezen első jelentés óta számos találkozóra került sor egyidejűleg Kanada és a tagállamok, valamint Kanada és a Bizottság között.

A kanadai hatóságok megadták az érintett tagállamoknak a vízummentességgel kapcsolatos kritériumok be nem tartására vonatkozó információkat és adatokat; ezen felül készen állnak az ehhez teljesítendő kritériumok és feltételek egyértelműbbé tételére.

E számos találkozó következményeként a kanadai hatóságok 2006. június 28-i időponttal levelet címeztek a Bizottsághoz, amely többek között a következőket tartalmazta:

„…Meg kívánom erősíteni, hogy Kanada elkötelezett amellett, hogy gondoskodjon a vízummentesség státuszának az új tagállamok általi eléréséről. Továbbá mind Kanadának, mind az Európai Bizottságnak stratégiai érdeke a szorosabb együttműködés a nemzetközi migráció területén. Ebben az összefüggésben nagymértékben támogatjuk az Európai Bizottsággal folytatandó rendszeres és tartós párbeszéd kialakítását.

Annak érdekében, hogy előrelépjünk ezen a területen, javaslatot teszünk az Állampolgársági és Bevándorlási Minisztérium (Citizenship and Immigration Canada) és az Európai Bizottságnak az Igazságügyek, Szabadság és Biztonság Főigazgatósága közötti együttműködés keretrendszerére …

Ezen új keretrendszer szerinti legfőbb fórum egy munkacsoport lenne, amely információt szolgáltatna a vízumkötelezettség felülvizsgálatához …

Kanada elkötelezte magát a vízum- felülvizsgálati eljárásának átláthatóbbá tételére, és a vízummentességgel és a vízumkötelezettséggel kapcsolatos küszöbökre vonatkozóan több információ szolgáltatására az Európai Bizottság és az új tagállamok számára. Amint azt a legutóbbi, múlt májusi találkozónkon megvitattuk, a fokozott információ-átadás jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy Kanada képes legyen az Európai Unió tagállamaiban fennálló körülmények értékelésére.

Amint az Önök előtt ismert, azok a tényezők, amelyekre a vízummentességgel, és a vízumkötelezettség újbóli megállapításával kapcsolatos határozatok jelenleg alapulnak, a következőket foglalják magukban:

- a felülvizsgált ország állampolgáraitól származó, kanadai vízum iránti kérelmek elutasításának következetesen alacsony aránya egy hosszú időszak során;

- a felülvizsgált ország általi együttműködés és az információ átadása migrációs és bűnüldözési kérdésekben, mint például kiutasítások és nyomozások;

- a forrásországhoz kapcsolható szervezett bűnözés alacsony szintje Kanadában;

- az útlevéllel történő visszaélés, vagy az ország okmányainak kiállításánál tapasztalható korrupció bizonyítékának alacsony szintje; és,

- a forrásországból származó, vagy a forrásország dokumentumaival utazó nem jóhiszemű menedékkérők beáramlása nem tapasztalható.

Az Állampolgársági és Bevándorlási Minisztérium jelenleg is dolgozik e küszöbök egyértelműbbé tételén … …

Végül, meg kívánom erősíteni továbbá, hogy Kanada konzultációkat kezdeményezett egy új tagállammal szemben megállapított vízumkötelezettség megszüntetésére, és a migráció sérthetetlenségével kapcsolatos erőfeszítéseket érintő fokozott együttműködés biztosítékainak átvételére. Kanada azt várja, hogy e konzultációk gyorsan befejeződnek..

Értékelés:

Kétségkívül nem oldódott még meg a viszonosság nélküliséggel összefüggő valamennyi probléma a Kanadával fenntartott kapcsolatokban. Mindemellett a Bizottság úgy véli, hogy azok a kötelezettségvállalások, amelyeket a kanadai hatóságok a június 28-i levelükben tettek, és azok kezdeti megvalósulása, kézzelfogható előrelépésnek minősülnek:

– A Kanada és Észtország között június 29-én kezdeményezett kapcsolatok oda vezettek, hogy a kanadai kormány döntött az észt állampolgárok ideiglenes tartózkodási vízum alóli mentesítéséről 2006. szeptember 27-től kezdődően. Ez a kanadai kormány azon szándékának igen egyértelmű megerősítését jelenti, hogy megvalósítsák a valamennyi tagállammal szembeni viszonosság elérésével kapcsolatos közös célkitűzést;

– Az e területen folytatott párbeszéd új keretének bevezetése, valamint az érintett tagállamok által a vízummentesség elnyerése érdekében teljesítendő kritériumokat és feltételeket érintő nagyobb átláthatóság lehetővé teszi számukra, hogy gyorsabban haladjanak e célkitűzés megvalósítása felé.

Ugyanígy jelenleg a Bizottság úgy véli, hogy nincs szükség intézkedések kilátásba helyezésére Kanadával szemben, különös tekintettel a kanadai hatóságok fent említett első kötelezettségvállalásának konkretizálására. A második kötelezettségvállalás keretében a Bizottság Kanadával együtt célul tűzi ki, hogy az a tagállam, amelyik megfelel az objektív kritériumoknak, a lehető leggyorsabban részesüljön vízummentességben.

4.2. Ausztrália

Az aktuális helyzet:

Elektronikus utazási engedély (ETA) megkövetelése 14 tagállam állampolgáraitól (Belgium, Dánia, Németország, Görögország, Spanyolország, Franciaország, Olaszország, Luxemburg, Málta, Hollandia, Ausztria, Portugália, Finnország és Svédország), valamint a társult országok, Izland és Norvégia állampolgáraitól.

Elektronikus vízum (e676) megkövetelése kilenc tagállam állampolgáraitól (Cseh Köztársaság, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia). Ezek közül Észtország, Lettország és Szlovénia állampolgárai jogosultak a könnyített kiadási mechanizmusra („autogrant facility”).

A viszonosság elérése céljából tett lépések:

A 2006. január 10-i jelentése megállapításainak következményeként a Bizottság a tagállamokkal és Ausztráliával folytatott kapcsolataiban köti magát ahhoz, hogy pontosabban megvizsgálja azokat az okokat, amelyeket az ausztrál hatóságok adtak elő a jelenlegi elektronikus vízumrendszer fenntartásának megindoklására (vö. a 2006. január 10-i jelentés 3.1. pontja):

– három tagállam tekintetében az „on-line" környezetben lehetetlen különbséget tenni az Unió polgárainak kiadott úti okmányok és a harmadik országok állampolgárainak kiadott úti okmányok között (az okmány kategóriájától függetlenül ugyanaz a számozási rendszer).

A Bizottság szolgálatainak a tagállamokkal fenntartott kapcsolatai révén lehetővé vált annak megállapítása, hogy a megkülönböztetés e lehetetlen volta kizárólag a Cseh Köztársaság által kiadott úti okmányokat érinti. Ami a megkülönböztetés lehetetlenségének mértékét illeti, a Bizottságnak mindazonáltal meg kell állapítania, hogy a DIMA (Department of Immigration and Multicultural Affairs – Ausztrál Bevándorlási Hivatal) által alkalmazott elektronikus vízumkérelmi nyomtatványok olyan, az állampolgárság kérdésének szentelt külön rovatot tartalmaznak, amely annak megválaszolására szólítja fel a vízum igénylőjét, hogy az útlevelet kiállító ország állampolgára-e, vagy eltérő esetben pontosítsa állampolgári státuszát.

– az engedélyezett tartózkodás túllépésével kapcsolatos esetek növekvő száma, a vízum elutasításának aránya, hamis igazoló okmányok használatának növekvő aránya.

Június elején a DIMA „időközi jelentést" jutatott el a Bizottsághoz, amelyben megmagyarázta, hogy ezek az arányok, és azoknak a globális átlaggal történő összehasonlítása a releváns kritériumok a bevándorlásra vonatkozó követelményekkel kapcsolatos teljesítmény értékeléséhez, és annak eldöntéséhez, hogy egy tagállam jogosult-e a könnyített kiadási mechanizmusra. Az „időközi jelentés" a mellékletében egy, e három, a 2003–2004-es, a 2004–2005-ös, és a 2005 második felét érintő referencia-időszak tekintetében megállapított arányra vonatkozó statisztikai táblázatot tartalmaz.

A táblázat, amely csak arra a hat tagállamra vonatkozik, amelynek állampolgáraira a „e676" „szabványt" kell alkalmazni (kivéve a könnyített kiadási mechanizmust, az „autogrant facilityt"), a következőket tünteti fel:

– az engedélyezett tartózkodás túllépésének aránya:

az arányok 0,23 és 2,41% között változnak, és a változásokat szembeállítják. Az arányok kétszer csökkennek két tagállam (Litvánia, Ciprus) tekintetében, és kétszer növekednek két másik tagállam (Magyarország, Szlovákia) tekintetében. A fennmaradó két tagállamot illetően először csökkenés, majd növekedés állapítható meg (Cseh Köztársaság), vagy ennek a fordítottja (Lengyelország).

– a vízum elutasításának aránya:

az elutasítás aránya kétszer csökkent valamennyi érintett tagállam állampolgárai tekintetében, így 2005–2006-ban a globális elutasítási aránynál minden esetben alacsonyabb szintet ért el.

– a vízum megsemmisítésének aránya:

az arányok rendkívül alacsonyak, sőt, jelentéktelenek: négy tagállam esetében az arány mindhárom referencia-időszakban 0,00%-on áll; egy tagállam tekintetében az arány 0,00% két referencia-időszakban és 0,01% egy időszakban; csak egy tagállam tekintetében emelkedett folyamatosan az arány, 0,00%-ról 0,02%-ra és végül 0,03%-ra.

– hamis igazoló okmányok használatának megnövekedett aránya:

e tárgyban az ausztrál hatóságok nem szolgáltattak pontosabb információkat.

Az ausztrál hatóságok következtetései:

– a Cseh Köztársaságnak a három releváns kritériummal kapcsolatos, a globális átlagos arányokhoz viszonyított teljesítménye lehetővé teszi a könnyített kiadás kiterjesztésének előirányozását az állampolgárai tekintetében. A DIMA megállapítja mindazonáltal, hogy ez a kiterjesztés még néhány függőben lévő pontnak a Cseh Köztársasággal történő rendezésétől függ;

– az öt további tagállam tekintetében a legutóbbi referencia-időszakban előrelépést lehetett megállapítani, de még nem elegendő mértékben a könnyített kiadási mechanizmus kiterjesztésének előirányozásához;

– az elkövetkezendő hat hónapban a könnyített kiadás mechanizmusát technikai szempontból javítják, hogy csökkenjen a benyújtandó igazoló okmányok száma.

2006. augusztus 28-án kelt levelében az ausztrál bevándorlási és multikulturális ügyek miniszter asszonya számos kiegészítő információt szolgáltatott:

„Az ausztrál kormány stratégiát dolgozott ki arra, hogy az elkövetkező években számos intézkedést vezet be a vízumszabályok egységesítésére az Európai Unió összes tagállamára vonatkozóan. Ez a stratégia a következőket tartalmazza:

– Első lépésként számos, az elektronikus turista vízumot (e676) érintő javítást vezetnek be. Ezek az intézkedések, amelyeket 2007 elejétől alkalmaznak majd, csökkentik az interneten benyújtandó vízumkérőlapok hosszúságát és csökkentik a vízumkérelmezőktől esetenként megkövetelt kiegészítő dokumentumok számát;

– 2007. július 1-től az új tagállamok állampolgáraira nem rónak ki vízumdíjat az e676 vízum és a rövid tartózkodásra feljogosító üzleti vízumok igénylése esetén;

– A tagállamok állampolgárai számára biztosított könnyített vízumkiadási mechanizmus (autogrant facility) kiterjesztése az új tagállamokra, amint azok az ausztrál vízumkövetelményeknek való megfelelés átlagos szintjével egyező, vagy az alatti megfelelési szintet nyújtanak

– 2008-ban új szolgáltatás, elektronikus vízum a turista és üzleti vízumok (eVisitors) számára, amely egyesíti az Electronic Travel Authority (ETA) internetes platformját és az e676 szolgáltatásait. Ezt az új szolgáltatást egységes módon fogják alkalmazni az Unió valamennyi állampolgárára és nem lesz vízumdíja.

– Az ausztrál kormány szintén meg fogja vizsgálni egy egységes platform technikai opcióit a turista és az üzleti vízumok kiadását illetően, amely az összes tagállam állampolgárár érvényes lesz, és bevezetik, miután technikai megoldást találtak rá.”

Ezen információkat követően 2006. augusztus 29-én találkozóra került sor az ausztrál hatóságokkal.

Értékelés:

A könnyített kiadási mechanizmusnak a cseh állampolgárokra történő közeli kiterjesztésével kapcsolatos kilátás tagadhatatlanul előrelépést jelent, amelyet a Bizottság üdvözöl, még annak feltételes volta ellenére is. A technikai javítások, amelyek az e676-os vízum kiadásának mechanizmusát érintik az elkövetkező hónapokban megkönnyíthetik a vízum kérelmezőire vonatkozó lépéseket, azonban még további pontosításra szorulnak. Mindazonáltal a bevándorlási és multikulturális ügyek miniszter asszonyának levelében vázolt perspektíva a vízumdíjak 2007. júliusától történő eltörléséről az e676 kiadásának mechanizmusa keretében konkrét előrelépést jelent a tagállamokkal való egyenlő bánásmód helyreállítása irányában. Másfelől, az ausztrál hatóságok által benyújtott tájékoztatásban említett szándék jelzi az összes tagállam állampolgárait érintő egyenlő bánásmód 2008-ra tervezett teljes helyreállítása feltételeinek, szakaszainak és menetrendjének nagy vonalait az új egységes eVisitor platform bevezetésével, amely egyesíti az ETA és az e676 kiadásának mechanizmusait.

Ugyanígy jelenleg a Bizottság úgy véli, hogy nincs szükség intézkedések kilátásba helyezésére Ausztráliával szemben. Eközben mostantól az eVisitor platform beindításáig folytatni kellene a vízum megadásának feltételeiben bekövetkező változások értékelését, többek között ami a tényleges bevezetés és az ausztrál hatóságok által bejelentett ésszerű időhatáron belüli javításokra vonatkozik (az e 676 kiadása mechanizmusának egyszerűsítése, a könnyített kiadási mechanizmus, az „autogrant facility” megadása, az összes tagállamra érvényes egységes platform bevezetése),

5. A 2006. január 10-i jelentés óta a viszonosság elérése tekintetében előrelépés nem történt

5.1. Amerikai Egyesült Államok

Az aktuális helyzet:

A következő államok állampolgáraival szemben tartanak fenn vízumkötelezettséget: Cseh Köztársaság, Görögország, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország és Szlovákia.

Első jelentésében a Bizottság elismerte, hogy az Amerikai Egyesült Államok a legmagasabb politikai szinten kötelezte el magát a vízummentességi programot érintő útiterv-folyamat tekintetében. A tagállamok reakcióinak és a vízumok területén folytatott amerikai politika realitásainak ismeretében a Bizottság úgy véli, hogy a vízummentességi programot érintő útiterv-folyamat által lehetővé válhatna, hogy középtávon az EU valamennyi polgára jogosult legyen vízummentességre, és kész jóváhagyni ezt a megközelítést.

Mindazonáltal ahhoz, hogy ez a megközelítés teljes mértékben hatékony legyen, elengedhetetlen az ezen útitervekben szereplő célok meghatározásával és az értékelésekkel kapcsolatos egyediség és egységesség megerősítése. Az amerikai kormány az Európai Unió/Amerikai Egyesült Államok 2005. novemberi közös munkaprogramjában elfogadta ezt a javaslatot, szem előtt tartva a 2005. júniusi Európai Unió/Amerikai Egyesült Államok csúcstalálkozó gazdasági kezdeményezésének végrehajtását: az egyik célkitűzés „egyértelmű és átfogó útiterv-folyamat létrehozása országonként a vízummentességi programból kizárt

valamennyi EU-tagállam tekintetében, ezzel egyidejűleg olyan eljárás előírása, amely lehetővé teszi e tagállamok számára, hogy teljesítsék az előírt feltételeket, és részt vehessenek az amerikai vízummentességi programban".

A viszonosság elérése céljából tett lépések:

Ezen első jelentés óta számos találkozóra került sor egyidejűleg az Amerikai Egyesült Államok és az érintett tagállamok, valamint az Amerikai Egyesült Államok és a Bizottság között, és különösen az ez év június 21-én Bécsben tartott EU/USA csúcstalálkozón. Mindazonáltal semmilyen kézzelfogható előrelépést nem lehetett megállapítani:

– az útiterveket nem igazították ki, hogy teljesebbek és ország-specifikusabbak legyenek, tartalmazva a megfelelő hivatkozási pontokat és ütemezést;

– az Amerikai Egyesült Államok álláspontját alátámasztó adatokkal kapcsolatos aggodalmakat nem érintették, különösen az engedélyezett tartózkodás túllépésének arányát, és a vízum elutasításának arányát illetően; amennyire a Kongresszus által megállapított kritériumok elfogadhatóak, az a mód, ahogyan azokat a közigazgatás alkalmazza, nem az: a vízum elutasításának aránya meghatározásánál fogva az Amerikai Egyesült Államok konzuli hatóságainak értékelésétől függ; mindemellett az érintett tagállamok nem kapnak információt a vízumok elutasításának alapjául szolgáló okokról; az engedélyezett tartózkodás időtartamának túllépését illetően az Amerikai Egyesült Államok jelenleg, a területére történő beutazást és az onnan történő kiutazást nyilvántartó rendszer hiányában, nem rendelkezik tehát tényleges, megbízható adatokkal;

– az amerikai hatóságok nem hajlandóak a vízumkiadással kapcsolatos könnyítések megfontolására (például átmeneti intézkedésként a befizetendő illetékek összegét érintően. Mindazonáltal a Bizottságnak legutóbb tudomására jutott nem hivatalos információk szerint úgy tűnik, hogy az amerikai hatóságok fontolóra veszik annak lehetőségét, hogy egy tagállam állampolgárai számára megengedik a vízumkérelem interneten történő beadását.

Meg kell jegyezni, hogy a bevándorlásról szóló új jogszabállyal kapcsolatos Kongresszus előtti vita keretében olyan módosítást terjesztek elő, amely lehetővé tenné az amerikai vízummentességi program, a „Visa Waiver Program" egyes tagállamokra történő kiterjesztését meghatározott feltételek teljesülése esetén. Jelenleg nem lehetséges az említett módosítás sikerével kapcsolatos esélyek latolgatása. Ez a kezdeményezés azonban nem oldaná meg a VWP kiterjesztésének kérdését.

Ezen felül, a Bizottságnak megküldött, 2006. augusztus 17-én kelt levelükben, az Amerikai Egyesült Államok hatóságai a kérdéshez kiegészítő magyarázatot fűztek:

„…hangsúlyozni kell, hogy az amerikai vízummentességi programban („Visa Waiver Program, VWP") való tagsághoz az országoknak számos, törvényben lefektetett követelményt kell teljesíteniük. Ezeket a követelményeket tisztázni kell, azonban nem lehet azokat eltörölni vagy felfüggeszteni. Jelenleg egyetlen a VWP-n kívüli uniós tagállam sem teljesíti a VWP-hez a törvényben lefektetett valamennyi kritériumot. Az ilyen kritériumok magukban foglalják többek között, hogy a nem-bevándorló látogató vízumok elutasításának rátája 3% alatt legyen, a biometrikus útlevelek kiadását, az amerikai hatóságok gyors tájékoztatását az elvesztett és ellopott útlevelekről.

Úgy gondoljuk, hogy az útiterv folyamata szándékaink szerint, számára az Amerikai Egyesült Államok és az Unió azon tagállamai közötti információmegosztás és konstruktív együttműködés kulcsfontosságú eszközeként halad előre, amelyek aktívan keresik a VWP-hez való csatlakozás módját. Az útiterv folyamat már hozott eredményt azon mutatók tudatosabb figyelembe vétele terén (pl. a vízum által megengedett tartózkodási idő túllépése), amelyek befolyásolják valamely országnak a VWP-hez való csatlakozását. Ezen felül az útiterv végrehajtásával megbízott kétoldalú munkacsoportok olyan különböző témákban kaptak információkat és útmutatást, mint a dokumentumok biztonsága, a honosítás, az állampolgárság, a tartózkodás. Ezek a témák tárgyai lesznek minden jövőbeli vizsgálat értékelésének a VWP-be történő felvételre való jelölés során. Kiegészítő információk és útmutatások lesznek még az Amerikai Egyesült Államok biztonsága szempontjából kritikus témákban (mint pl. a határok ellenőrzése, elvesztett és ellopott útlevelek, rendőrségi együttműködés).

Tisztelettel kérjük a Bizottságot, hogy vegye figyelembe az útiterv keretében megvalósult előrelépéseket és továbbítsa a VWP-re jelölt tagállamoknak, hogy a Belbiztonsági Minisztérium (DHS) továbbra is elkötelezett, hogy tanácsokat és technikai segítséget adjon a program céljaira, a követelményekre és az értékelés kritériumaira vonatkozóan."

Értékelés:

Úgy tűnik, hogy nem rajzolódik ki semmilyen megoldás az érintett viszonosság nélküli helyzet tekintetében. Semmilyen, az elérendő eredményekre irányuló párbeszéd nem kezdődött. Az augusztus 17-i levél üzenete csupán egy korábbi, az első jelentés előtti kötelezettségvállalás megerősítése. Annak lehetősége, hogy egy tagállam állampolgárai számára megengedik a vízumkérelem interneten történő beadását új elem lehet, amelyet az amerikai hatóságok eddig soha nem említettek a Bizottsággal folytatott érintkezéseik során. Meg kellene vizsgálni egy ilyen intézkedés konkretizálását, amelyet úgy tűnik fontolóra vettek, mégsem olyan jellegű, hogy módosítást idézne elő a Bizottság jelenlegi helyzetre vonatkozó értékelésében.

A Bizottság e körülmények között úgy ítéli meg, hogy a viszonosság felé történő előrelépés meggyorsítása érdekében tervbe lehet venni olyan megfelelő intézkedéseket, mint például a vízumkötelezettség ideiglenes visszaállítása a diplomáciai útlevéllel vagy hivatali/szolgálati útlevéllel rendelkező állampolgárok számára.

III. KÖVETKEZTETÉSEK

A Bizottság úgy véli, hogy az új viszonossági mechanizmus címén a harmadik országokkal folytatott párbeszéd hatékonynak bizonyult. A „viszonosság nélküli helyzetek" (azon esetek, amelyekben egy harmadik ország vízumkötelezettséget tart fenn valamely tagállam állampolgáraival szemben) számának állandó és jelentős csökkenése a Bizottság véleménye szerint kiemelkedő eredménynek minősül[5].

A tárgyalások azonban továbbra is stagnálnak az Amerikai Egyesült Államokkal, miközben fejlődés tapasztalható Ausztrália, Kanada és Brunei esetében. A jövőbeli fejlemények ezekre

[5] Lásd a viszonosságról szóló 2006.1.10-i jelentés 1A. és 1B. mellékletét.

az országokra vonatkozóan meghatározzák, hogy milyen megfelelő intézkedésekre lesz szükség a viszonosság megvalósítása útján való érezhető előrelépéshez.

Tekintettel a teljes viszonosság elérésének fontosságára, a Bizottság bejelenti azon szándékát, hogy legkésőbb 2007. március 31-én újból jelentést tesz az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, és hogy megfelelő konkrét javaslatokat tesz, amennyiben a viszonosság nélküli helyzet továbbra is fennáll, jóllehet hivatalosan az EK rendelet 1. cikkének (5) bekezdése értelmében ilyen jelentést csak 2008. június 30-ra kellene előterjesztenie.